

هوش مصنوعی و آخرین فرصت حوزه علمیه

سال اول | شماره دوم | آذرماه ۱۴۰۳ | مدیرمسئول: جمال نصیری | چاپخانه دیجیتال فرزنانگان دانش پویان نامدار | قیمت: ۱۰ هزار تومان

مناهج مکتوب
ماهنامه تحقیقی-تبیینی

درآمد

جمال نصیری

هشدارهای خطر هوش مصنوعی

حوزه علمیه و قلمروی جدید: هوش مصنوعی

استاد اعرافی

بحث فناوری‌های نوین و فقه مهم است. مرکز تحقیقات کامپیوتری و مراکز دیگر اقدامات و نرم افزارهای جدیدی است که به جامعه هدف طراحی و ارائه داده‌اند و همه این اقدامات محترم و قابل تقدیر است. اما آنچه که پیش روی ما است هوش مصنوعی و فقه است. در حال حاضر قریب ۱۰۰ نفر از حوزویان و دانشجویان در تحصیل کرده در سطح کارشناسی ارشد یا دکتری در یک پروژه کلان هوش مصنوعی زیر نظر بنده بصورت شخصی در حال فعالیت هستند که این یک قلمرو جدیدی است. برخی از مراکز حوزوی و دانشگاهی به موضوع هوش مصنوعی ورود کرده اند که در برخی از این محورها خوب پیش رفته اند و در برخی دیگر ضعیف عمل شده است و همه این ها نیاز به کار است. از این مرکز هم انتظار می رود با توجه به موضوعات فقهی حقوقی که با آن سر و کار دارند با جدیت بیشتری کار شود.

من پیشنهاد می کنم یکی از مسائلی که مورد تکیه و توجه و تعمیق واقع می شود، مسئله ی هوش مصنوعی باشد که در اداره ی آینده ی دنیا نقش خواهد داشت... باید کاری کنیم که حداقل به ده کشور اول دنیا در این مسئله برسیم. ۱۴۰۰/۰۸/۲۶ هر ملّتی که امروز در زمینه ی این دانشهای جدید... عقب بیفتد، سرنوشتش، سرنوشت آن ملّتهایی است که در آغاز انقلاب صنعتی عقب افتادند و سرنوشتشان شد استعمارزدگی، شد زیر دست بودن، شد فقیر ماندن، شد ذلیل شدن. اگر ما امروز در زمینه ی علوم و فناوری های شناختی حرکت جدی نکنیم اگر چنانچه یک ذره غفلت کنیم و خوابمان ببرد، بسرعت سقوط خواهیم کرد... هم شما دانشمندان و محققین و پژوهشگران باید به این توجه کنید یعنی شما دیگر شب و روز نباید بشناسید، هم مسئولین کشور و دولتی ها باید توجه کنند. ۱۳۹۷/۱۱/۰۳ علم خیلی مهم است؛ اَلْعِلْمُ سُلْطَانٌ؛ علم به معنای واقعی کلمه قدرت است. این شعر معروف «توانا بود هر که دانا بود» حرف درستی است. دانش برای یک کشور توانایی می آورد، اقتدار می آورد. ۱۴۰۰/۱۱/۲۸

امام خامنه ای

امروز هوش مصنوعی با یک شتاب حیرت دهنده ای [پیش می رود]؛ یعنی انسان متحیر میشود از شتابی که این فناوری عجیب در دنیا پیدا کرده و دارد. دستگاه های مختلف ما از هوش مصنوعی استفاده می کنند، اما این ما را فریب ندهد. در مسئله ی هوش مصنوعی، بهره بردار بودن امتیاز نیست؛ این فناوری لایه های عمیقی دارد که باید بر آن لایه ها مسلط شد؛ آن لایه ها دست دیگران است. اگر شما نتوانید لایه های عمیق و متنوع این فناوری هوش مصنوعی را تأمین کنید، فردا اینها یک ایستگاهی مثل آژانس اتمی درست میکنند برای هوش مصنوعی - که الان دارند مقدماتش را فراهم میکنند - که اگر چنانچه به آن ایستگاه رسیدید، باید اجازه بگیرید که در فلان بخش از هوش مصنوعی استفاده کنید، در فلان بخش دیگر حق ندارید استفاده کنید! خودتان باید برسید به فناوری های عمیق و ژرف این مسئله و لایه های زیرساختی هوش مصنوعی را باید در کشور دنبال کنید. ۱۴۰۳/۰۶/۰۶

عصر حاضر، عرصه ای است که در آن فناوری های نوظهور، به ویژه هوش مصنوعی، معادلات دانش و فرهنگ را به چالش می کشند. حوزه علمیه در این میان، نه یک ناظر منفعل، که باید یک بازیگر راهبردی باشد؛ بازیگری که درک می کند پیش روی یا عقب ماندگی در این عرصه، سرنوشت گفتمان دینی را رقم خواهد زد. هوش مصنوعی فرصتی استثنایی است که می تواند افق های تازه ای را پیش روی حوزه علمیه بگشاید؛ از درک عمیق تر متون دینی تا آموزش نوین طلاب و گسترش پیام دین در سطح جهانی. این فناوری ظرفیت های بی بدیلی دارد؛ اما تحقق این آرمان ها، مستلزم گذار از رویکردهای سنتی و ایستا به رویکردهای پویا و راهبردی است. تاریخ نشان داده که غفلت از تحولات فناورانه، هزینه های سنگینی به دنبال دارد. تجربه تلخ انفعال ما در رویارویی با فضای مجازی درس آموختنی است؛ آنجا که هشدارهای به موقع رهبری در سال ۱۳۸۶ چندان جدی گرفته نشد و نتیجه، رخنه فرهنگی و معرفتی در میان نسل جوان بود. امروز هم هشدارهای امام خامنه ای درباره هوش مصنوعی، زنگ خطری است که باید با تمام وجود شنید.

فرصت‌ها در گرو هم‌افزایی

هادی مصری پور

انقلاب هوش مصنوعی، امروز چون موج خروشان‌ی ادعا دارد همه عرصه‌های دانشی را درمی‌نورد؛ حوزه علمیه نیز خود را از امواج طوفانی آن نمی‌تواند مصون بدارد. با نگاهی واقع‌بینانه به تلاش‌های کنونی باید بگوییم ما همچنان در آغاز راهی پر فراز و نشیب و ناملاطم قرار داریم.

خبرها حاکی است نهادهای مختلف حوزوی با اشتیاقی فوق‌العاده به سمت تسلط بر هوش مصنوعی خیز برداشته‌اند؛ اما واقعیت این است که گرچه هرکدام نیت‌ها و انگیزه‌های خوبی دارند، اما به تنهایی همچون قایقی کوچک در اقیانوسی پرتلاطم هستند؛ چراکه هزینه‌های سرسام‌آور زیرساخت‌های هوش مصنوعی، همچون سدی محکم پیش روی آنها قرار دارد.

بحران منابع مالی لازم برای رقم‌زدن پروژه‌ای که توانایی و ظرفیت پاسخ‌دهی به عموم جامعه را داشته باشد، از یک سو، و لزوم برنامه‌ریزی دقیق و هوشمندانه‌ی تمامی نهادهای حوزوی از سوی دیگر باید دغدغه‌ی همگان را به سمت یک مطالبه‌ی جدی سوق دهد و آن، اینکه هیچ راه نجاتی جز هم‌افزایی بین نهادهای حوزوی وجود ندارد.

مبادا به جای آنکه به شکلی کارآمد و هدفمند حرکت کنیم، هر نهاد حوزوی تلاشش رقابت با دیگری باشد؟! این رویکرد، نه تنها بیت‌المال محدود نهادهای حوزوی را هدر می‌دهد، بلکه فرصت‌های طلایی را نیز از دسترس خارج می‌کند. اگر امروز گام‌های بلند و هماهنگ برداریم و یکدیگر را در فرصت‌ها شریک نکنیم، فردا دیگر فرصتی برای جبران نداریم. پس زمان، در این میان، گرانبهاترین سرمایه است؛ حتی گرانبهاتر از بیت‌المال.

راه‌حل روشن است؛ همگرایی به جای واگرایی. نهادهای حوزوی با ایجاد یک سرویس مرکزی پردازش هوش مصنوعی، داشته‌های بسیار محدود خود را باید تجمیع کنند. تنها از این طریق می‌توان به مرکزی قدرتمند در حوزه هوش مصنوعی دست یافت که توان حضور در عرصه ملی و ان شاء الله در افق بلندتر در عرصه جهانی را فراهم می‌کند.

۱۰۰ هزار کارت گرافیک در خدمت ماسک!

سال گذشته در برخی خبرها اعلام شد؛ ایلان ماسک برای پیشبرد پروژه هوش مصنوعی ایکس (xAI) تعداد ۱۰ هزار کارت گرافیک خریداری کرده است. اما خبر عجیب‌تر این است که او برای سال جاری می‌خواهد اقدام به خرید ۱۰۰ هزار کارت گرافیک دیگر داشته باشد!

ما با بضاعت زمانی و سرمایه‌ای که داریم اگر هوشمندی لازم را به خرج ندهیم در جهان پیش رو هضم خواهیم شد.

عرصه‌های هوش مصنوعی برای حوزه علمیه

طلبه مهندس (نام محفوظ)

عرصه‌های هوش مصنوعی در حوزه علمیه می‌تواند تأثیرات شگرفی در ارتقای پژوهش‌های اسلامی، افزایش دقت در استنباط احکام و پاسخ‌گویی به نیازهای فکری و فرهنگی جامعه داشته باشد. در این زمینه، پیشنهادات می‌توان اهدافی بسیار مهم را دنبال کرد؛ از جمله:

۱. استنباط موضوعی آیات و روایات و آرای اندیشمندان اسلامی

- توسعه سیستم‌های پردازش زبان طبیعی (NLP) برای استخراج مفاهیم کلیدی از آیات و روایات.

- ایجاد مدل‌های تحلیل محتوایی که بتوانند ارتباط میان متون اسلامی و آرای مفسرین و اندیشمندان معاصر و قدیمی را شناسایی کنند.

- تولید گزارش‌های تحلیلی با استفاده از داده‌های بزرگ (Big Data) که تمامی منابع را پوشش دهند.

۲. ترجمه معارف اهل بیت (علیهم‌السلام)

- طراحی ابزارهای هوش مصنوعی مبتنی بر ترجمه ماشینی (Machine Translation) برای انتقال متون اسلامی به زبان‌های مختلف با دقت بالا.

- استفاده از مدل‌های یادگیری عمیق برای تحلیل سخنرانی‌های صوتی و تصویری و ترجمه آن‌ها به صورت چندزبانه.

- تولید پایگاه‌های داده چندزبانه از متون اسلامی برای استفاده پژوهشگران بین‌المللی.

۳. تحلیل، تلخیص و تجمیع نظرات فقهی

- ساخت موتور جستجوی هوشمند برای دستیابی سریع به آرای مراجع تقلید قدیم و جدید.

- طراحی الگوریتم‌های تلخیص خودکار برای گردآوری و دسته‌بندی پاسخ‌های فقهی.

- ارائه پلتفرم‌های فقهی آنلاین برای مقایسه و تحلیل آرا و استخراج پاسخ‌های منسجم.

۴. رصد و پاسخگویی هوشمند شبهات فضای مجازی

- توسعه ابزارهای تحلیل محتوا برای شناسایی شبهات و موضوعات تکراری در فضای مجازی.

- استفاده از یادگیری ماشین (Machine Learning) برای ارزش‌گذاری و رتبه‌بندی تهدیدات فرهنگی و فکری.

- تولید گزارش‌های آماری برای ارائه راهکارهای مؤثر در پاسخ‌گویی به شبهات.

- طراحی چت‌بات‌های هوشمند برای پاسخ‌گویی به سؤالات دینی و اعتقادی عموم مردم.

- ایجاد سیستم‌های مشاوره مبتنی بر هوش مصنوعی برای ارائه راهنمایی‌های اخلاقی، تربیتی و معنوی.

- تولید محتوای متناسب با شرایط فردی کاربران با استفاده از الگوریتم‌های شخصی‌سازی.

۵. بازنگری منابع اصیل و کهن

- استفاده از الگوریتم‌های یادگیری عمیق برای

تطبیق متون کهن با نیازهای روز.

- طراحی سیستم‌های تحلیل تطبیقی برای ارائه پاسخ‌های روزآمد و علمی به شبهات.

- دیجیتال‌سازی و بررسی منابع قدیمی برای افزایش دسترسی‌پذیری.

۶. تحلیل و تصحیح متون خطی

- طراحی ابزارهای OCR هوشمند برای تشخیص و تبدیل متون خطی اسلامی به نسخه‌های دیجیتال.

- استفاده از مدل‌های هوش مصنوعی برای تصحیح نسخه‌های خطی با دقت بالا.

- تحلیل سبک‌های نوشتاری متون کهن برای بازسازی متون ناقص یا مخدوش.

۷. شناسایی و تربیت استعدادهای حوزه

- استفاده از سیستم‌های هوشمند برای شناسایی استعدادهای ویژه در میان طلاب.

- طراحی برنامه‌های آموزشی و پژوهشی اختصاصی براساس توانمندی‌های فردی.

- تحلیل مسیر پیشرفت طلبه‌ها و ارائه پیشنهاداتی برای بهبود عملکرد.

این راهکارها می‌توانند با هم‌افزایی دانش اسلامی و فناوری پیشرفته، چشم‌اندازی نوین برای حوزه علمیه در مواجهه با چالش‌های عصر حاضر فراهم کنند.

ضرورت شفافیت در هدف‌گذاری

آینده هوش مصنوعی در حوزه

استاد سطوح عالی (نام محفوظ)

ورود حوزه علمیه به عرصه هوش مصنوعی، بی‌شک یکی از مهم‌ترین گام‌های این نهاد در مواجهه با چالش‌های دنیای مدرن است. اخیراً مدیر

محترم حوزه‌های علمیه اعلام کرده‌اند: «نزدیک به ۱۰۰ نفر از

نخبران حوزوی و دانشجویان در سطح کارشناسی ارشد و دکتری،

تحت نظر ایشان و در قالب یک پروژه کلان هوش مصنوعی مشغول

فعالیت هستند». این خبر، اگرچه بسیار نویدبخش است و نشان از

تلاش حوزه برای حضور در قلمروهای جدید دارد، اما ابهامات و چالش‌هایی را نیز به همراه دارد

که نیازمند شفاف‌سازی است.

ابهام در هدف‌گذاری و چشم‌انداز پروژه

یکی از مهم‌ترین مسائلی که در خصوص این پروژه

کلان مطرح است، نبود شفافیت در هدف‌گذاری، چشم‌انداز و خروجی‌های مورد انتظار آن است.

پرسش‌های اساسی اینجاست: این پروژه دقیقاً چه اهدافی را دنبال می‌کند؟ چه نقشی در

ارتقای جایگاه حوزه علمیه در عرصه ملی و بین‌المللی ایفا خواهد کرد؟ و در نهایت، آیا این تلاش‌ها به

ثمر خواهد نشست؟ تجربه‌های گذشته نشان داده است که برخی پروژه‌های

کلان حوزه، اگرچه با نیت‌های خیرخواهانه و اهداف بلند آغاز می‌شوند، اما گاه به دلیل نبود

برنامه‌ریزی دقیق، شفافیت و ارتباط با بدنه حوزه، به نتیجه مطلوب نمی‌رسند.

ضرورت ارتباط با بدنه حوزه

پروژه‌های کلان، اگرچه در سطح مدیران ارشد

طراحی و هدایت می‌شوند، اما موفقیت آن‌ها در گرو همراهی و دلگرمی بدنه حوزه است. بدنه حوزه، اعم از طلاب، اساتید و پژوهشگران، باید بدانند که

این پروژه‌ها چه اهدافی را دنبال می‌کنند و چگونه می‌توانند در مسیر رشد و پیشرفت حوزه سهم

باشند. اگر این ارتباط برقرار نشود، پروژه‌های کلان به فعالیت‌هایی محدود در یک حلقه بسته تبدیل

می‌شوند که نه تنها تأثیر گسترده‌ای بر بدنه حوزه ندارند، بلکه ممکن است به مرور زمان با بی‌تفاوتی

یا حتی مقاومت مواجه شوند.

شفافیت؛ کلید موفقیت پروژه‌های کلان

یکی از مهم‌ترین نیازهای فعلی حوزه علمیه در ورود به عرصه هوش مصنوعی، شفافیت است. مدیران

ارشد حوزه لازم است به صورت دقیق و شفاف، اهداف، چشم‌اندازها و برنامه‌های این پروژه‌ها را

برای بدنه حوزه و حتی جامعه علمی کشور تبیین کنند. این شفافیت، علاوه بر اینکه موجب دلگرمی

و همراهی بدنه حوزه می‌شود، امکان ارزیابی و اصلاح مسیر را نیز فراهم می‌کند.

مرکز نور و آزمایشگاه هوش مصنوعی

حجت الاسلام بهرامی، رئیس مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور، در مراسم رونمایی از نرم افزار کتابخانه کتب مرجع ۲ به فعالیت های این مرکز در حوزه هوش مصنوعی اشاره کرد. وی بیان داشت که مرکز نور با معرفی بیش از ۵۰ محصول در پایگاه اینترنتی خود، در تلاش است تا ابزارهای هوش مصنوعی را برای تسهیل دسترسی به منابع جهانی، به ویژه با وجود تحریم ها، فراهم کند. همچنین، دوره های آموزشی برای استفاده از این ابزارها برای اساتید و پژوهشگران تدارک دیده شده است. بهرامی همچنین از رونمایی نسخه هوشمند محصولات سابق نور، از جمله نورمگز عربی و انگلیسی، خبر داد که مقالات علوم اسلامی و انسانی را به زبان های عربی و انگلیسی ترجمه و در دسترس کاربران قرار می دهد. این کار می تواند محتواهایی که به دلیل تألیفشان به زبان فارسی در قم و ایران محصور بودند را در دسترس عموم علاقمندان به معارف اسلامی و انسانی در سراسر جهان قرار دهد.

وی در ادامه به دو طرح هوشمند در حوزه قرآن و حدیث اشاره کرد که هنوز نهایی نشده اند و به زودی ارائه خواهند شد. بهرامی تأکید کرد که با توجه به حساسیت تحقیقات علوم اسلامی، دقت و کیفیت در تولید محصولات هوش مصنوعی بسیار مهم است و باید با وسواس به این حوزه پرداخته شود.

مدیران میانی و چالش هم افزایی

آزمونی که فرصتی برای خطا ندارد

مصطفی قدیری

حوزه علمیه، به عنوان یکی از مهم ترین نهادهای فرهنگی و معرفتی جهان اسلام، امروز در آستانه تحولی بی سابقه قرار گرفته است. ورود به عرصه هوش مصنوعی، نه یک انتخاب، بلکه یک ضرورت استراتژیک است که آینده حوزه و جایگاه آن در جهان را رقم خواهد زد. اما تحقق این هدف بزرگ، نیازمند هم افزایی و همکاری همه جانبه میان نهادهای حوزوی است. در این میان، یکی از بزرگ ترین موانع پیش روی این هم افزایی، تفکر و رویکرد مدیران میانی است که با نگاه تصدی گرایانه، مانع از تحقق یک حرکت جمعی و هدفمند می شوند.

چرا تصدی گری مدیران میانی یک خطای راهبردی است؟

مدیران میانی، به عنوان حلقه واسط میان تصمیم گیران ارشد و بدنه اجرایی، نقشی حیاتی در جهت دهی به سیاست ها و پروژه ها دارند. اما متأسفانه، در بسیاری از موارد، این مدیران به جای تسهیل همکاری و هم افزایی، با نگاه جزیره ای و تصدی گرایانه، مانع از تحقق اهداف کلان می شوند. این رویکرد، به دلایل زیر یک خطای راهبردی است:

۱. منابع محدود، نیاز به جمعیت امکانات نهادهای حوزوی، به دلیل محدودیت های

سرعت و دقت حرف اول را می زند. حوزه علمیه دیگر فرصتی برای آزمون و خطا ندارد. اگر امروز نهادهای حوزوی نتوانند به یک حرکت جمعی و هدفمند دست یابند، فردا ممکن است حتی فرصت ورود به این عرصه را نیز از دست بدهند. مدیران میانی باید درک کنند که هرگونه تأخیر یا اشتباه در این مسیر، به معنای از دست رفتن جایگاه حوزه در دنیای مدرن است.

راه حل چیست؟

مدیران میانی باید از نگاه تصدی گرایانه فاصله بگیرند و به این باور برسند که موفقیت حوزه در عرصه هوش مصنوعی، تنها از طریق همکاری و هم افزایی ممکن است. این تغییر نگرش، نیازمند تبیین اهمیت هم افزایی برای این مدیران است. حوزه علمیه امروز در نقطه ای حساس قرار دارد. فرصت ها محدود و تهدیدها بزرگ هستند. مدیران میانی باید توجه کنند که نگاه تصدی گرایانه و تلاش برای حرکت های انفرادی، نه تنها به موفقیت منجر نمی شود، بلکه حوزه را از مسیر پیشرفت بازمی دارد. اکنون زمان آن است که همه نهادهای حوزوی، با کنار گذاشتن نگاه جزیره ای و رقابتی، در یک مسیر واحد و با یک هدف مشترک حرکت کنند. آینده حوزه در گرو تصمیماتی است که امروز گرفته می شود. آیا مدیران میانی می توانند به این مسئولیت تاریخی عمل کنند؟

مالی و زیرساختی، توانایی تجهیز و اداره ستادهای مستقل هوش مصنوعی را ندارند. تصور اینکه هر نهاد به تنهایی می تواند از صفر تا صد یک پروژه هوش مصنوعی را مدیریت کند، نه تنها غیرواقعی است، بلکه منجر به هدررفت منابع و تکرار اشتباهات خواهد شد. در دنیای امروز، حتی بزرگ ترین شرکت ها و سازمان های جهانی نیز برای پیشبرد پروژه های فناورانه به همکاری و اشتراک منابع روی آورده اند. چگونه می توان انتظار داشت که نهادهای حوزوی با بودجه های محدود، به تنهایی از پس این چالش برآیند؟

۲. پراکندگی، دشمن پیشرفت

نگاه تصدی گرایانه مدیران میانی، به معنای پراکندگی تلاش ها و عدم تمرکز بر اهداف کلان است. هر نهادی که به صورت مستقل وارد عرصه هوش مصنوعی شود، مجبور است از ابتدا زیرساخت ها، دانش و نیروی انسانی مورد نیاز را تأمین کند. این پراکندگی نه تنها باعث کندی پیشرفت می شود، بلکه رقابت منفی میان نهادها را نیز تشدید می کند. در حالی که اگر این نهادها با یکدیگر هم افزایی کنند، می توانند به سرعت به نتایج قابل توجهی دست یابند.

۳. فرصت محدود، تهدید بزرگ

هوش مصنوعی، عرصه ای است که در آن

جنگ حق و باطل در همه ی دوران ها

امام خامنه ای

قبل از دوران امام حسین (ع) هم این دوجبهه [حق و باطل] وجود داشت، در زمان بعد از ایشان هم وجود داشته، امروز هم وجود دارد، تا آخر هم وجود خواهد داشت. در همه ی اینها «اَنّی سَلِمُ لِمَن سَلَمْتُکُمْ»؛ با هر کسی که در جبهه ی شما است، من خوبم؛ «حَرْبُ لِمَن حَارَبْتُکُمْ»؛ با هر کسی که با جبهه ی شما می جنگد، می جنگم.

این جنگ آشکال مختلفی دارد؛ در دوران شمشیر و نیزه یک جور است، در دوران اتم و هوش مصنوعی و امثال اینها یک جور دیگر است، ولی هست؛ در دوران تبلیغات به وسیله ی شعر و قصیده و حدیث و بیان کلمات یک جور است، در دوران اینترنت و کوانتوم و امثال اینها هم یک جور دیگر است، ولی هست...

«حَرْبُ لِمَن حَارَبْتُکُمْ» همیشه به معنای تنگ نه دست گرفتن نیست؛ به معنای درست اندیشیدن، درست سخن گفتن، درست شناسایی کردن، دقیق به هدف زدن است؛ «حَرْبُ لِمَن حَارَبْتُکُمْ» این جور است. بدانید وظیفه چیست، شناسید راهی را که باید بپیمایید. اگر این جور فکر کردیم،

این جور شناسایی کردیم، این جور همت کردیم، زندگی معنا پیدا می کند، زندگی هدف پیدا می کند. پول لایق این نیست که هدف زندگی باشد؛ مقام و قدرت و موقعیتهای اجتماعی حقیرتر از آن هستند که هدف زندگی انسان قرار بگیرند. هدف زندگی بندگی است، رسیدن به خدا است. راهش هم فقط همین است: سَلِمُ لِمَن سَلَمْتُکُمْ وَ حَرْبُ لِمَن حَارَبْتُکُمْ. ۱۴۰۴/۰۶/۱۴

رونمایی از «دین دان» دفتر تبلیغات

دکتر سید حسن هانی

مدیر پروژه هوش مصنوعی

دفتر تبلیغات اسلامی

«تلاش برای استفاده از فناوری هوش مصنوعی در پاسخگویی به سوالات دینی از حدود ۵ سال پیش آغاز شد و این مسیر با پشتیبانی مدیریت دفتر تبلیغات اسلامی ادامه یافته است. محدودیت های زمانی و تقاضای بالای جامعه برای مشاوره دینی، به ویژه در ایام بیگ، از جمله مشکلاتی است که ما با آن مواجهیم. بنابراین، استفاده از هوش مصنوعی برای بهبود فرایند پاسخگویی ضروری است.»

استاد واعظی

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی

«ویژگی نخست دوران ما، رواج هویت یابی فردگرایانه است که موجب تکرر در جامعه شده است. در این دوره، افراد تلاش می کنند هویت شخصی خود را بیابند و این امر زندگی فردی را بیشتر از گذشته متمایز می کند. زیست بوم فضای مجازی عامل دیگری است که نحوه ارتباطات و تأثیرگذاری فرهنگی را دستخوش

تغییر کرده است. امروز دیگر مرجعیت های فرهنگی محدود به چند نفر یا گروه خاص نیست و فضای مجازی کانون های جدیدی برای تأثیرگذاری فرهنگی ایجاد کرده است. در چنین شرایطی، نهادهای دینی باید خود را متحول کنند و با بهره گیری از ابزارهای نوین، به وظیفه تسهیلگری و هدایت جامعه ادامه دهند.»

گفتنی است ۱ آذر از «دین دان» (پاسخگویی به سوالات دینی مبتنی بر هوش مصنوعی) رونمایی شد.

پرسشگر گرامی

۱- این نسخه آزمایشی است و احتمال بروز خطا در پاسخگویی وجود دارد.

۲- لطفا سوال خود را به صورت کامل و صحیح وارد نمایید.

۳- در صورتی که پاسخ مورد نظر را دریافت نکردید، می توانید سوال خود را با ادبیاتی متفاوت بپرسید.

۴- در صورت تمایل به گفتگو با کارشناسان مرکز به صورت برخط می توانید با شماره ۰۹۶۴۰۰ تماس بگیرید

ارسال

پیام خود را وارد کنید...

حوزه‌های علمیه احتیاج به تحول دارند

امام خامنه‌ای

دبیر مدیران و طلاب جامعه الزهرا

اینکه حوزه خود را از لوازم حاکمیت دینی بر کنار بدارد این نامعقول است؛ چرا که خداوند پیامبر صلی‌الله علیه و آله را برای حاکمیت دین فرستاده است.

چون حوزه موظف است جامعه را هدایت کند و جامعه هم دائماً در حال پیشرفت است، پس حوزه بایستی خود را به‌روز کند.

منابع:

دقیقاً ۳۲ سال قبل حوزه دارای نهادی سیاستگذار به نام شورای عالی و نهادی اجرایی به نام مرکز مدیریت شد؛ تا حوزه را متحول و به‌روز کنند. در طلیعه این اقدام مبارک رهبری نامه‌ای ۱۱ بندی صادر فرمودند که سرخط و محورهای اصلی سیاستگذاری حوزه‌های علمیه را روشن کرده بود؛ مطالبی عمیق و دقیق و مورد نیاز مبرم حوزه‌های علمیه...

امروز پس از ۳۲ سال، فقط این را می‌توانیم بگوئیم که تقریباً به هیچ یک از آن ۱۱ بند عمل نکردیم. هشت دوره چهار ساله گذشت و طی این ادوار هر بار رهبری با شورای عالی نشستند از بدیهیات گفتند، بدیهیاتی مثل تفاوت سیاستگذاری و اجرا و لزوم عدم دخالت شورای عالی و مرکز مدیریت در وظایف یکدیگر...

امیدواریم نهمین دوره شورای عالی - که متأسفانه تشکیل آن با چند ماه تأخیر روبرو شد - مسیری غیر از مسیر گذشته را مبنای عملکرد خود قرار دهد.

قسمت دهم پادپخش مصطفی منتشر شد

قسمت دهم پادپخش مصطفی در رادیو مناهج منتشر شد.

این قسمت: سال‌های پایانی اقامت پیامبر در مکه - ماجرای اسرا و معراج

- تحریم بنی‌هاشم در شعب ابی‌طالب

- سفر تبلیغی پیامبر به طائف

- درگذشت حضرت خدیجه و جناب ابوطالب

- آیا جناب ابوطالب مسلمان شد؟

رادیو مناهج افتخار دارد تا به امروز بیش از ۱۱۰ پادکست تاریخی و معارفی تولید کرده است که در پایگاه اینترنتی RadioManahj.com قابل دسترسی برای عموم علاقه‌مندان است.

فهرست اسامی شورای عالی حوزه‌های علمیه

ادوار گذشته

دوره اول آیت‌الله ناصر مکارم شیرازی استاد رضا استادی استاد حسین راستی کاشانی استاد محمد مؤمن قمی استاد عباس محفوظی استاد سیدحسن طاهری خرم‌آبادی	دوره سوم استاد رضا استادی استاد محمد مؤمن قمی استاد سیدهاشم حسینی بوشهری استاد سیدمحمد غروی استاد حسین راستی کاشانی استاد مرتضی مقتدایی استاد محمدتقی مصباح یزدی استاد ابوالقاسم وافی یزدی	دوره پنجم استاد محمد یزدی استاد سیدهاشم حسینی بوشهری استاد محمد مؤمن قمی استاد سیدمحمد غروی استاد رضا استادی استاد مرتضی مقتدایی استاد سیداحمد خاتمی استاد محمود رحبی استاد محمود عبداللہی	دوره هفتم استاد رضا استادی استاد سیدهاشم حسینی بوشهری استاد سیدمحمد غروی استاد جواد مروی استاد مرتضی مقتدایی استاد سیداحمد خاتمی استاد علیرضا اعرافی
دوره دوم آیت‌الله ناصر مکارم شیرازی استاد رضا استادی استاد حسین راستی کاشانی استاد مرتضی مقتدایی استاد محمود هاشمی شاهرودی استاد علی افتخاری استاد عباس محفوظی	دوره چهارم استاد محمد یزدی استاد رضا استادی استاد محمد مؤمن قمی استاد محمدتقی مصباح یزدی استاد محمد مهدی شب‌زنده‌دار استاد سیدمحمد غروی استاد مرتضی مقتدایی استاد محمود رحبی استاد محمود عبداللہی	دوره ششم استاد رضا استادی استاد سیدهاشم حسینی بوشهری استاد سیدمحمد غروی استاد علی نگو نام استاد مرتضی مقتدایی استاد سیداحمد خاتمی استاد جواد مروی	دوره هشتم استاد محمد مهدی شب‌زنده‌دار استاد علیرضا اعرافی استاد محسن اراکی استاد محمود رحبی استاد سیداحمد خاتمی استاد جواد مروی استاد سیدهاشم حسینی بوشهری

دوره جدید

دوره نهم استاد محمد مهدی شب‌زنده‌دار استاد علیرضا اعرافی استاد محسن اراکی استاد محمود رحبی استاد سیداحمد خاتمی استاد جواد مروی	امام خامنه‌ای اگر حوزنای به این عظمت و بی‌آن مقاصد اساسی و مهم برخوردار از جمعی نباشد که دورهم بنشینند و برای تنظیم امور و همفکری و مشورت کنند و تصمیم بگیرند خلا عجیبی ایجاد می‌شود.
---	---

جایگاه مهم دبیرخانه شورای عالی در ارتقای حوزه‌های علمیه مطالبه‌ای مهم از شورای عالی

هادی مصری پور

جایگاه شورای عالی

شورای عالی حوزه علمیه قم به عنوان یکی از نهادهای کلیدی در ساختار حوزه‌های علمیه، نقش بسیار مهمی در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان در زمینه‌های آموزشی، اخلاقی، تبلیغی و اجتماعی ایفا می‌کند. این شورا که در سال ۱۳۷۱ تأسیس شده است، به عنوان "مغز" حوزه علمیه شناخته می‌شود که تصمیمات کلیدی و استراتژیک را برای ارتقاء کیفیت و کمیت فعالیت‌های حوزوی اتخاذ می‌کند. و در واقع مسیر آینده حوزه‌های علمیه را ریل‌گذاری می‌کنند.

شورای عالی حوزه علمیه قم به عنوان مغز حوزه، وظیفه دارد تا با بررسی و تحلیل نیازهای جامعه و تحولات روز، ضمن حفظ سنن اصیل حوزوی، سیاست‌های لازم را تدوین کند. این شورا با هدف ایجاد شرایط مناسب برای پرورش فقها، مفسران، متکلمان و دیگر نخبگان علمی و تبلیغی، وظیفه دارد برنامه‌ریزی‌های کلان لازم را انجام دهد. همچنین، حفظ استقلال حوزه و توانمندسازی

آن در پاسخگویی به نیازهای معرفتی و فرهنگی جوامع بشری از دیگر وظایف این شورا است.

دبیرخانه شورای عالی

درون شورای عالی، دبیرخانه این شورا به عنوان "قلب" عمل می‌کند. دبیرخانه از طرفی مسئولیت برقراری ارتباط بین شورای عالی و بدنه حوزه علمیه شامل طلاب، اساتید و نخبگان را بر عهده دارد. و مهمتر از همه، دبیرخانه باید با دقت مسائل را اولویت‌بندی و تعیین کند که کدام مسائل باید در جلسات شورای عالی مطرح شوند و کدام موارد از اهمیت کمتری برخوردارند و وقت باارزشمند شورای عالی برای آنها اسراف نشود.

دبیرخانه شورای عالی باید نتایج جلسات هفتگی شورای عالی را برای آحاد حوزویان به درستی تبیین کند تا بدنه حوزه از تصمیمات اتخاذشده آگاه شود. چرا که بی‌خبری بدنه حوزه از دغدغه‌ها و تصمیمات شورای عالی، نتیجه‌ای جز شکاف بین شورای عالی و حوزویان را به همراه نخواهد داشت.

همچنین، این دبیرخانه باید طرح‌ها و نظرات

اساتید و طلاب را جمع‌آوری و دسته‌بندی کند تا بتواند آن‌ها را به شورای عالی منتقل نماید. ارتباط مؤثر بین اعضای شورا و بدنه حوزه یکی از ارکان اصلی موفقیت دبیرخانه است. که هم موجب این می‌شود که تصمیمات دور از فضای واقعی حوزه اتخاذ نشوند؛ هم حوزویان را به وجود شورای عالی دلگرم خواهد کرد.

تأثیرگذاری دبیرخانه بر شورای عالی

قدرت و کارایی دبیرخانه به طور مستقیم بر تأثیرگذاری شورای عالی می‌افزاید. هرچه دبیرخانه توانمندتر باشد، توانایی شورای عالی در اتخاذ تصمیمات مؤثر بیشتر خواهد بود. این تعامل دوطرفه نه تنها به تقویت ساختار داخلی شورای عالی کمک می‌کند بلکه موجب برکات زیادی در ارتباط شورای عالی با دیگر نهادهای حوزوی و غیر حوزوی خواهد شد.

آنچه از اعضای محترم نهمین دوره شورای مورد انتظار است، چنینش دبیرخانه شورای عالی با استفاده از افرادی است که بالاترین شایستگی را برای این جایگاه خطیر داشته باشند.

مناهج مکتوب

ماهانامه تحقیقی-تبیینی

Manahj.ir

@Manahjz

پوشش کمک
به مردم مظلوم فلسطین و لبنان

همچنین یکی از جذاب‌ترین سایت‌ها به لحاظ جذابیت بصری است. در مناهج براحثی می‌توانید به محتوای پادپخش‌های رادیو مناهج، نشریه مناهج، پرونده‌های ویژه و دیگر محتوای جذاب سایت دسترسی داشته باشید.

افتتاح سایت جامع رسانه حوزوی مناهج

سایت جامع رسانه حوزوی مناهج افتتاح شد. این سایت یکی از غنی‌ترین سایت‌های طلبگی است؛